

Çiülce

Oltu Nenehatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Sayı : 1

Eğitim, Yaşam ve Kültür Dergisi

Kasım 2017

**Cumhuriyetimizin
94. Yılı**

Dinin Direği
Namaz

**Zamanın Ötesinde
Bir Adam**
Elon Musk

Zavallı Niagara
İguazu Şelalesi

**Okulumuzdan
Haberler**
Neler Yaptık Neler

Röportaj
Yusuf KARTAL

1994

**OLTU NENEHATUN
MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ**

GÜLCE DERGİSİ

SAHİBİ

Oltu Nenehatun
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

EDİTÖR

Yusuf YILMAZ
yusufyilmaz@ymail.com

YAYIN YÖNETMENİ

Ömer AYDIN
mirzakan25@hotmail.com

KOORDİNATÖR

Samet KILIÇ
smtklc25@gmail.com

YAYIN KURULU

Sosyal Kültürel Sportif
Faaliyetler Ekibi

YAZIŞMA ADRESİ

Yasin Haşimoğlu Mh. Kader Sk.
No.8 Oltu / Erzurum

MAİL

869639@meb.k12.tr

İNTERNET

oktml.meb.k12.gov.tr

TAKDİM

Mutluluk başarıya, başarı ise zamanı değerlendirmeye bağlıdır, der Seneca. Zamanı değerli kılmak adına başlattığımız bu çalışma, okulumuzun öğretmen ve öğrencilerini ortak bir çaba etrafında buluşturdu. Birliğin ve emeğin sonucu olarak aylık okul dergimiz “Gölce” hazırlandı. Okulumuzdaki mesleki ve kültürel branşlara ait; bilimsel, kültürel, sanatsal, sportif ve aktüel paylaşımlarla dolu zengin bir içerik hazırlamaya çalıştık. Buna ek olarak okulumuzda Ekim ayı boyunca yapılan sosyal ve kültürel etkinliklere yer verdik. Ayrıca dergimizin bu sayısında berceste tarzında bir yazı dizisi olan “Müstesna Değerler” in ilk bölümü “tebessüm” konusuyla sizlere sunuldu. Aile atmosferinde devam eden eğitim faaliyetlerimizin yanında birlik ve beraberliğimizin tezahürü de olan böyle bir ürünün ortaya çıkmış olması bizi oldukça sevindirdi.

Sevincin paylaşıldıkça büyüyeceğinden hareketle ürünümüzü sizinle paylaşmak istedik. Başlangıç noktasında olduğumuz bu çalışmamızda ortaya çıkabilecek noksan ve kusurların hoş görülmesini umarak derginin oluşmasında fedakarca çalışan başta Müdür Yardımcısı Yusuf YILMAZ olmak üzere emeği geçen tüm öğretmen ve öğrencilerimize teşekkürlerimi sunuyorum.

Bundan sonraki sayılarda dergimizin niteliğini daha da geliştirerek siz değerli okurlarımızın hizmetine sunmak arzusuyla bizimle bu mutluluğu paylaşan tüm dostlarımıza teşekkürlerimi, saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Yusuf KARTAL
Okul Müdürü

İÇİNDEKİLER

8 Okulumuzdan Haberler
Okulumuzda gerçekleştirdiğimiz etkinlikler

10 Röportaj
Okul Müdürümüz Yusuf KARTAL'la röportaj

12 Güncel
Teknoloji, Sanat, Spor, Kültür v.b. alanlarda güncel gelişmeler

Biyografi
Elon Musk **14**

Dünyadan Kareler
İguazu Şelalesi **16**

Dünebakan
29 Ekim Cumhuriyet Bayramı **17**

18 Bilimsel
Renk Değiştiren Lahana

19 Edebî
Şair Padişahlar

20 Din ve Ahlak
Namaz

Spor
Voleybol **21**

Sağlık
Hipertansiyon **23**

Moda
Düğmeler Neden Erkeklerde Sağda
Kadınlarda Soldadır? **24**

25 **Gastronomi**
Mutfakta Doğru Bildiğimiz Yanlışlar

26 **Çocuk Gelişimi**
Okul Öncesi Eğitimin Önemi

27 **Özel Eğitim**
Özel Eğitimin Önemi

28 **YKS**
Yeni Sınav Sistemi Hakkında
Sıkça Sorulan Sorular ve Cevapları

Matematik
Mutfakta doğru bildiğimiz yanlışlar. **32**

İngilizce
Teknoloji, Sanat, Spor,
Kültür v.b. alanlarda güncel gelişmeler **33**

Okulumuzdan Haberler

OLTU GEZİSİ

Aramıza yeni katılan öğrencilere oryantasyon amacıyla ilçe gezisi düzenledik. Bu kapsamda ilçemizin görülmesi ve bilinmesi gereken mekanları olan Oltu Kilisesi, Oltu Kalesi, Arslanpaşa Camii Külliyesi, Kaymakamlık Binası, Yer Bilimleri ve Beşeri Bilimler Fakülteleri tanıtıldı. Bu uyum gezisiyle öğrencilerimiz ihtiyaç duydukları sosyal mekanlara nasıl ulaşacaklarını da öğrenmiş oldular.

AÇILIŞ PROGRAMI

Okulumuzda yeni eğitim-öğretim yılı açılışı ve aramıza yeni katılan öğrencilere hoş geldiniz demek amacıyla güzel bir program düzenlendi. OGYE ekiplerinden Paydaşlarla Paylaşımı Güçlendirme Ekibi çatısı altında düzenlenen etkinliğin hazırlığı okulumuzun bütün öğretmenleri tarafından yapılmıştır. Etkinlikte öğrenciler hem öğretmenleri tarafından hazırlanan ikramları tadarken hem de eğlenip güzel vakit geçirmişlerdir. Etkinlik sırasında konuşmalarını yapan Okul Müdürümüz Yusuf KARTAL, özetle ; öğrencilere ülkemiz ve bizler için değerli olduklarını, yeni eğitim öğretim yılının hepimiz için hayırlı ve başarılı bir yıl olması temennilerinde bulundular.

AŞURE GÜNÜ ETKİNLİĞİ

Aşure günü münasebetiyle okulumuzda aşure etkinliği düzenlendi. Aşure öğretmenlerimizin katkılarıyla okul pansiyonumuzda hazırlanarak yine bizzat öğretmenlerimiz tarafından ikram edildi. Havanın da güzel olmasıyla okul bahçesinde düzenlenen etkinlik herkes tarafından çok beğenilerek tam bir şölen havasında geçti. 3 ve 5 yaş uygulama sınıfı öğrencilerinin de katılımı etkinliğe daha ayrı bir renk kattı.

Okulumuzdan Haberler

YAŞLILARIMIZA MEKTUP ETKİNLİĞİ

Okulumuz 11/B sınıfıyla mektup etkinliği çerçevesinde Erzurum Yaşlı ve Bakımevine mektup gönderdik. Bu etkinlikle birlikte yaşlılarımıza onları çok sevdiğimizi ve onları hiçbir zaman unutmacağımızı, onlara değer verdiğimizi gösterdik. Ayrıca yıllar önce unutulmuş olan mektup geleneğini sürdürme yolunda bir adım atmış olduk.

İŞLETMELERDE MESLEKİ EĞİTİM

Okulumuz Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Alanı ile Hasta ve Yaşlı Hizmetleri Alanı öğrencileri uygulama eğitimi kapsamında staj çalışmalarına başladılar. Oltu Devlet Hastanesi ve ilçemizdeki Anaokullarında stajını sürdüren öğrenciler, hem mesleki becerilerini geliştirip hem de aldıkları ücretle aile bütçelerine katkıda bulunuyorlar.

29 EKİM

Cumhuriyetimizin 94. yılı kapsamında Yusuf Ziya Bey Anadolu Lisesi ile birlikte Cumhuriyet Bayramı ilçe programı düzenledik.

MADDE BAĞIMLILIĞI SEMİNERİ

Okulumuzda tüm öğrencilerimize yönelik Yeşilay bünyesinde hazırlanan "Madde Bağımlılığı" semineri düzenlenerek gençlerin daha da bilinçlenmesi sağlandı.

RÖPORTAJ

Okul dergimizin ilk sayısı için müdürümüz Yusuf KARTAL ile röportaj gerçekleştirdik. Şimdi sizleri yaptığımız röportajla baş başa bırakıyoruz.

Öğrenim hayatınızı özetleyebilir misiniz?

1977 Oltu doğumluyum. İlk ve orta okulu Erzincan'ın Tercan ilçesinde, lise öğrenimimi de Manisa'da tamamladım. Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji mezunuyum.

Okul müdürü olmaya nasıl karar verdiniz?

Okul müdürü olmak için verilmiş bir kararım ya da hedefim yoktu. On yıl müdür yardımcısı olarak değişik

okullarda görev yaptım. Bu sırada çok değerli müdürlerim oldu. Bu süre içerisinde edindiğim bilgi, görgü ve tecrübeyle okul müdürlüğü yapabileceğim kanaati oluştu. Böylece müdürlük için müracaat ettim. 2015 yılının Eylül ayında da okulumuzda müdür olarak göreve başladım.

İdarecilik mi daha zor yoksa öğretmenlik mi?

İdarecilik ve öğretmenliğin mukayesesinden doğru bir sonuç çıkmayacağını düşünüyorum. İki

sinin de zor, aynı zamanda güzel yanları olabiliyor.

Okulunuz için neler yaptınız?

Okulumuzun fiziki yapı ve donanım anlamındaki yetersizliklerini imkanlar ölçüsünde düzeltmeye çalıştık. Eğitim öğretim faaliyetlerinin yanı sıra sosyal, sportif ve kültürel konularda aktiviteleri artırmaya çalıştık. Her anlamda öğrencilerimize, velilerimize ulaşmaya gayret ettik. Sadece ilçemizde değil diğer ilçelerde de okulumuzu tanıtmaya çalıştık.

Okul içinde öğrenciye yönelik ne tür programlar yaptınız ve yapmayı planlıyorsunuz?

Ders programlarının yoğunluğundan dolayı programlar için çok zamanımız olmuyor. Bununla beraber rutin programların dışında, oryantasyon aktiviteleri, ikramlar, kurslar, bilgi yarışması vb. etkinliklerimiz yıl boyunca sürecek.

Öğretmenlerimiz için sağladığınız kolaylıklar nedir ?

Öğretmenlerimiz için daha çalışılabilir, sadece eğitim öğretimle ilgilecekleri sevgi ve saygının esas olduğu bir ortam oluşturmaya çalışıyoruz.

Sosyal hayatta öğretmenlerle görüşmeye devam ediyor musunuz?

Öğretmen olduğumuz için doğal olarak arkadaşlarımız daha çok öğretmenler oluyor. Hem okulumuzdaki hem de başka öğretmen arkadaşlarımızla görüşüyorum elbette. Bununla birlikte sosyal çevrem sadece öğretmenlerden oluşmuyor. Sık sık görüştüğümüz ve samimi olduğumuz başka alanlardan da arkadaşlarımız var.

Herhangi bir spor dalıyla ilgileniyor musunuz?

Çocukluktan beri futbol oynuyorum. Futbol oynamayı çok seviyorum. Beşiktaşlı olduğumu gururla söyleyebilirim.

Sizce başarının temelinde ne yatmaktadır?

Hedefi doğru belirleme, hedefe giden yolda sabırlı ve azimli olma başarıyı getirecektir.

Öğrencilere sporla alakalı ne söylemek istersiniz?

İlgi duyduğunuz yeteneklerinize uygun bir spor dalıyla ilgilenmenizi tavsiye ediyorum. Spor yapmak beden sağlığının yanı sıra ruh sağlığı için de önemli. Sporun ayrıca disiplin kazandırıcı bir özelliğinin olduğunu da unutmamak gerekir.

Yeni sınav sistemi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Sınav sistemi ne olursa olsun esas olan gerekli hazırlığı zamanında yapabilmektir. Bu nedenle sınavın şeklinin çok önemli olmadığını düşünüyorum. Önemli olan biz sınava hazır mıyız?

Öğrencilerinizden beklentileriniz nelerdir?

Öğrencilerimizin vatanına milletine ailesine hayırlı bir evlat, hayırlı bir insan olmasını bekliyorum önce. Bunlarla birlikte bir de başarının gelmesi en büyük temennimiz.

Biz öğrencilere tavsiyeleriniz nelerdir?

Ortak değerlerimize uygun hareket etmeliyiz. Öğrencilerimize bunun bilincinde olmalarını, bahsettiğimiz değerlere sadece sahip çıkarak değil; aynı zamanda bu değerleri yaşama dönüştürerek göstermelerini tavsiye edebilirim.

Sosyal hayatta öğrencilerinizle görüşmeye devam eder misiniz?

Görüşüyorum elbette. Meslekte yirmi yıla yaklaştık. Bu süre içerisinde bir çok öğrencimiz oldu. Bazılarıyla günlük yaşamda, burada

olmayanlarla iletişim araçlarıyla irtibatımız var. Hepsiyle de her zaman görüşmek isterim.

Velilerden beklentileriniz nelerdir?

Okulla ilgili hedeflerimizden bir tanesi de aile ortamı oluşturmak. Bu ortamda mutlaka etkili olmasını istediğimiz unsurlardan bir tanesi de velilerimiz. Bu anlamda beklentimizi fazlasıyla karşılayan velilerimiz olduğu gibi, kendisini hiç tanıyamadan öğrencisini mezun ettiğimiz velilerimiz de olabiliyor.

Son olarak biz öğrencilerinize ve dergimiz hakkında söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Bu tür çalışmaların içerisinde siz öğrencilerimizi görmek çok güzel. Bireysel gelişiminiz açısından sizlere ayrıca bir değer katacağına inanıyorum. Öğretmenlerimizin rehberliğinde her zaman doğru ve başarılı işler çıkaracağınıza inanıyorum. Birçok okul dergisi devam etme konusunda sıkıntı yaşamıştır. Bu konuyu hatırlatıp uyarmak istiyorum. Sonraki sayılarda daha üzerine koyarak istikrarlı bir şekilde sürdürmemizi ve okulumuza yıllarca sürecek bir gelenek kazandırmanızı ümit ediyorum.

Röportaj isteğimizi kırmadığınız için teşekkür ederiz.

Derginin hazırlanmasında emeği geçen herkesi tebrik ediyorum. Okulumuza ve hedef kitemize hayırlı olsun.

Ampute Futbol Milli Takımımız Avrupa Şampiyonu oldu

TFF'nin "Türkiye Futbol Oynuyor" projesi kapsamında destek verdiği Bedensel Engelliler Spor Federasyonu bünyesinde bulunan Ampute Futbol Milli Takımı, EAFF Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası final maçında İngiltere ile karşılaştı. Vodafone Park'ta oynanan karşılaşma 2-1 Türkiye'nin üstünlüğü ile son buldu. Bu sonuçla Türkiye, EAFF Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası'nda şampiyon oldu.

Yerli Otomobil Üretecek Girişimciler Belli Oldu

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin otomobilini yapacak Ortak Girişim Grubu'nda Anadolu Grubu, BMC Kıracha Holding, Turkcell Grubu ve Zorlu Holding'in bulunduğunu açıkladı. Üretim noktasında yerli otomobilin en geç 2019'da prototipini tamamlaması, 2021'de ticari satışına başlaması temennilerinde bulundu.

AYLA

Film, Kore Savaşı'nda yaşanan gerçek ve çok dramatik bir hikayeyi beyazperdeye taşıyacak. 1950 yılında savaşta yer alan Süleyman Astsubay savaş meydanında küçük bir kız bulur. 5 yaşındaki bu Koreli kız yetimdir ve nereye gideceğini bilmemektedir. Astsubay kızı yanına alır ve Ayla ismini verir. Birliğin neşesi haline gelen Ayla ile astsubay kısa sürede baba kız gibi olurlar. Ancak 15 ay sonunda birliğin Türkiye'ye geri dönme kararı çıkar. Ayla'yı bırakıp dönmek istemeyen Süleyman Astsubay her yolu denese de Kore kanunlarını aşamaz. Küçük kızı geride bırakmak zorunda kalan Süleyman ve yetimlere uygulanan sisteme dahil olarak yetimhaneye verilecek olan Ayla son vedalarında tekrar bir araya gelmeye söz verirler.

Türk Malı "Gizlenme Kumaşı" Dünya Pazarında

Türk mühendisler tarafından geliştirilen 'gizlenme kumaşı'nın, Milli Savunma Bakanlığı onayı ve izni çerçevesinde NATO ülkelerine ihracatı planlanıyor. Türk teknolojisiyle geliştirilen ve TSK'nın mobil karargahlarda kullanmaya başladığı 'gizlenme kumaşı', gece hareketleri için kamufraj giysisi olarak denenmeye başlandı. Radar ve termal kameralara yakalanmayan kumaş, dün-yada sadece üç ülkede bulunuyor. Hacettepe Teknokent'teki Sun tekstil Ar-Ge Merkezi'nde iki bilim insanı tarafından geliştirilen kumaşın testleri başarıyla geçmesinin ardından üretimine başlanacak.

Yaşlanmak Tarih Olabilir

Bilim insanlarının tarihte FDA onayı alabilecek kadar gelişmiş ilk yaşlanma yavaşlatma yönteminde testlerin ilk aşaması başarılı oldu. Yapılan testlerde ortalama 76 yaşındaki kişilerin vücut zindeliğinde de önemli gelişmeler kaydedildi.

Tedavide hücreler direkt olarak yaşlı ya da hasta kişinin vücuduna enjekte ediliyor. Bu yöntemle yaşlanma tamamen durdurulmasa da, yaşlı kişilerin çok daha iyi bir sağlık durumu içerisinde olmaları sağlanabiliyor.

Geleceğin Uçakları Yakıtsız Uçacak

İsviçreli pilotların, güneş enerjisiyle çalışan uçaklarıyla yaptıkları dünya turu, geleceğin uçaklarının yakıt kullanmayacağına sinyalini şimdiden veriyor.

Havacılık sektörü baş döndüren bir hızla gelişmeye devam ediyor. Milyar dolarların havada uçtuğu gökyüzündeki büyük rekabet, firmaları yeniliklere itiyor. Maliyetleri düşürmek için yapılan yatırımlar sonucu ortaya son teknoloji uçaklar çıkıyor. İsviçreli pilotların güneş enerjisiyle çalışan uçaklarıyla yaptıkları dünya turunun, sektördeki yankıları hala sürüyor. Bu tasarımdan yola çıkarak günümüz uçakları zamanla yerlerini güneş enerjisi ile çalışan uçaklara bırakacağına benziyor.

Yüzyılın Dahi Girişimcisi

ELON MUSK

Çocukluğu ve Gençliği

Elon Musk 28 Haziran 1971'de Pretoria'da Kanadalı bir anne ve Güney Afrikalı bir babanın oğlu olarak doğdu.

Elon çocuk yaşta kendi kendine yazılım programlayıp kodlamayı öğrendi. 12 yaşındayken kendi yazdığı Blastar adındaki uzay oyununu yaklaşık \$500'a satarak ilk yazılım satışını yaptı.

1988 yılında henüz 17 yaşındayken Güney Afrika ordusunda askerlik yapmamak için evinden ayrıldı: "Askerlik yapmakla ilgili bir sorunun yok, ancak Güney Afrika ordusunda askerlik yapıp siyahi insanları bastırmaya çalışmak bana vakit geçirmek için iyi bir yol gibi görünmedi." ABD'ye taşınmak istiyor ve şöyle diyordu: "Orası muhteşem şeylerin mümkün olduğu yer."

1992 yılında, Kingston, Ontario'daki Queen's University'de iki yıl geçirdikten sonra, University of Pennsylvania'da işletme ve fizik okumak için Kanada'dan ayrıldı. The Wharton School of the University of Pennsylvania'da anadalını seçip-Ekonomi alanında lisans diploması aldı. Ayrıca University of Pennsylvania, School of Arts and Sciences'dan da, Fizik alanında yan dal diploması aldı. Daha sonra Uygulamalı Fizik ve Malzeme Bilimi alanında doktora yapmak için Kaliforniya'nın Silikon Vadisi bölgesine taşındı. Ancak doktora'yı tamamlamadı.

Lisans eğitimleri ve Thomas Edison, Nikola Tesla, Bill Gates-Steve Jobs, Walt Disney gibi yenilikçilerden aldığı ilhamla, Musk girmek istediği, "insanlığın geleceğini en çok etkileyecek sorunlardan oluşan" üç alan tespit etti. Bu alanlar internet, temiz enerji ve uzaydı.

Kariyeri

Musk 1995'de Stanford'da uygulamalı fizik ve malzeme bilimi alanında doktora'ya başladı. Ancak iki gün sonra kardeşi Kimbal Musk-la beraber yeni organizasyonlar için bir çevrimiçi içerik yayınlama yazılımı olan Zip2 projesine başlamak için okulu bıraktı

PayPal

Musk 1999 yılının Mart ayında bir çevrimiçi finans ve ödeme servisi olan X.com'un ortak kuruculuğunu

yaptı. Ertesi yıl X.com bir 50/50 birleşme anlaşmasıyla X.com ile aynı büyüklükte bir açık arttırma sistemi olan Confinity'yi bünyesine katarak PayPal'ı oluşturdu. PayPal'ın çabuk büyümesi büyük ölçüde Musk'ın internette yayılarak büyüme kampanyasının sonucudur. Ekim 2002'de, PayPal eBay tarafından \$1.5 milyarlık hisse senedi karşılığında satın alındı.

SpaceX

Musk üçüncü şirketi Space Exploration Technologies'i (SpaceX), Haziran 2002'de kurdu. Şu anda bu şirketin CEO'su ve CTO'sudur.

SpaceX roket teknolojisinin durumunu ilerletmeye odaklanmış fırlatma araçları geliştirip üreten bir şirkettir.

Musk'a göre uzayın keşfi insanlığın bilincini korumak için değilse de, genişletmek için önemli bir adımdır. "Bir asteroid veya büyük bir volkan bizi yok edebilir, ayrıca dinazorların hiç görmediği risklerle karşı karşıyayız: mühendislik ürünü bir virüs, yanlışlıkla oluşturulmuş bir mikro karadelik, küresel ısınma ya da sonumuzu getirecek henüz bulunmamış bir teknoloji. İnsan ırkı

milyonlarca yıldır evrimleşmekte, fakat son 60 yılda atomik silahlar kendimizi tüketmek için bir potansiyel oluşturdu. Er ya da geç hayatı mavi-yeşil topun ötesine genişletmek zorunda kalacağız ya da soyumuz tükenecek.”

Yedi yıl içerisinde SpaceX Falcon fırlatma araçları ailesini ve Dragon çok amaçlı uzay aracını sıfırdan tasarladı. Eylül 2009’da SpaceX’in Falcon 1 roketi özel bir şirket tarafından finanse edilmiş Dünya yörüngesine uydu yerleştiren ilk sıvı yakıtlı fırlatma aracı oldu. NASA, Uluslararası Uzay İstasyonu’na kargo ulaştırılması için özel şirketlerin görevlendirildiği ilk programının bir parçası olmak üzere SpaceX’i seçti. Önümüzdeki yıllarda Musk Uluslararası Uzay İstasyonu’na astronot göndermeye yoğunlaşacaktır ancak belirtmiştir ki nihai hedefi Mars’ın keşfedilmesini ve iskânını mümkün kılmaktır. 2011’deki bir röportajında 10-20 yıl içinde Mars’a insan göndermeyi umduğunu söylemiştir.

Tesla Motors

Musk Tesla Motors’un ortak kurucularından biri ve ürün tasarımı başkanıdır. Musk’ın elektrikli araçlara olan ilgisi Tesla’nın ortaya çıkmasından çok daha öncesine dayanır.

Musk işe Martin Eberhard’ı CEO olarak işe almakla başladı ve anaparanın neredeyse tamamını Tesla’nın ilk iki yatırım turuna yatırdı. 2008’deki ekonomik krizde Tesla’daki zorunlu işten çıkarılmalardan sonra, Musk mecburen CEO’luk görevini de üstlendi.

Tesla Motors ilk olarak elektrikli bir spor araba olan Tesla Roadster’ı üretti ve 31 ülkede yaklaşık 2500 adet sattı. Tesla ilk dört kapılı sedanı Model S’i 22 Haziran 2012’de teslim etti ve SUV/minivan pazarını hedefleyen üçüncü ürünü Model X 9 Şubat 2012’de duyurdu. Kendi araçlarına ek olarak Tesla, Daimler’e Smart EV ve Mercedes A Serisi için; ve Toyota’ya gelecekte çıkaracağı RAV4 için elektrikli motorları ve güç aktarım organları satmaktadır. Ayrıca Musk bu iki şirketi de Tesla’ya uzun vadeli yatırımcı olarak kazandırmayı başarmıştır.

Onun vizyonu öncelikle daha varlıklı müşterileri hedefleyen Tesla Roadster ile para kazanıp, daha sonra bu parayı daha düşük fiyatlı elektrikli araçların Ar-Ge’sine yatırmaktır. Musk ayrıca \$30,000’lık küçük araçlar yapılmasının ve diğer üreticilere güç üretim ve aktarım organı yapılıp satılmasının da taraftarıdır. Böylece diğer üreticiler bu ürünleri kendileri geliştirmek zorunda olmadan uygun fiyatlı elektrikli araçlar üretebileceklerdir. Birçok ana yayın organı Musk’ı, gelişmiş güç üretim ve aktarım organları üzerindeki devrimsel çalışmalarından dolayı Henry Ford’la mukayese etti.

SolarCity

Musk en büyük hissedarı ve yönetim kurulu başkanı olduğu SolarCity’ye başlangıç konseptini verdi. SolarCity Birleşik Devletler’in en büyük güneş enerjisi sistemi sağlayıcısıdır. Hem Tesla’ya hem de SolarCity’ye yatırım yapmanın altındaki motivasyon küresel ısınma ile savaşmak-

tır. 2012’de Musk, SolarCity ve Tesla Motors’un çatı üzerindeki güneş panellerinin elektrik şebekesi üzerindeki etkisini yumuşatmak için elektrikli araç bataryalarını kullanmak üzere iş birliği yaptığını duyurdu.

Hayır işleri

Musk’ın başkanı olduğu Musk Foundation (Musk Vakfı), bilim eğitimi, çocuk sağlığı ve temiz enerji üzerine hayır işlerine yoğunlaşmış durumdadır.

2010 yılında kendi vakfı aracılığıyla afet bölgelerindeki kritik ihtiyaçları karşılamak adına güneş enerji sistemlerine bağış yapmak için milyon dolarlık bir program başlattı. Buna örnek olacak ilk güneş enerji sistemi bağışı devlet ve federal yardımlar tarafından görmezden gelinen Alabama’daki kasırga müdahale merkezine yapıldı. Bu işin Musk’ın ticari amaçlarıyla bir ilgisi olmadığı açıkça göstermek için, SolarCity Alabama bölgesiyle ilgili şimdiki veya gelecek zamana dair herhangi bir planlarının bulunmadığını açıkladı.

Musk’ın 2001 yılında Mars’ta küçük bir sera kurup bitki yetiştirmek amaçlı “Mars Vahası” adlı planları vardı. Ancak insanlığın uzayda dolaşabilmesini engelleyen sorunun roket teknolojisinin gelişmemesinden kaynaklandığı sonucuna vardığında bu projesini askıya aldı. Bu konuyu ele almak ve gezegenler arası devrimsel roketler yapmak için SpaceX’i kurdu.

Musk Nisan 2012’de The Giving Pledge’e (Yemin Verme) katıldı ve servetinin çoğunu hayır işlerine bağışlayacağını taahhüt etti.

Zavallı Niagara

Álvar Núñez Cabeza

Iguazú Şelalesi

Iguazú Şelalesi 1.320 km uzunluğunda Güney Amerika'da bir nehirdir. İsmi *Yguazu* kelimesinden (Guarani dilinde *Büyük su*) gelir.

İki farklı nehrin (*Irai* ve *Atuba*) *Curitiba* şehri yakınlarında birleşmesinden oluşur.

Parana nehrine dökülmeden önceki son kilometrelerinde Arjantin (*Misiones* eyaleti) 80% ile Brezilya (*Parana* eyaleti) 20% arasında sınır oluşturur.

Parana Nehri'ne döküldüğü yerin yakınlarında, Brezilya tarafında Foz do Iguacu, Arjantin tarafında ise Puerto Iguazú şehirleri bulunur. İki şehir de nehri geçen bir köprü ile birbirlerine bağlıdır. Yakınlarında içerisinde sadece o bölgede bulunan çeşit çeşit hayvanların da olduğu büyük bir milli park da bulunmaktadır.

Iguazú Şelalesinin'nun en ünlü özelliği, nehrin döküldüğü yerin birkaç kilometre önceindeki şelaleleridir. Şelaleler de aynı şekilde tam sınırdadır bulunur. Büyük kısmı, görkemli "*Şeytan Girtlağı*"na geçiş imkânının da bulunduğu Arjantin kısmındadır. Ama insan, şelalelerin etkisini Brezilya tarafından daha iyi hisseder.

Bu doğa güzelliğini, Álvar Núñez Cabeza de Vaca 1542 yılında keşfetmiştir. Eleanor Roosevelt bu nefes kesici doğa mucizesine baktığında, ağzından şu iki kelime dökülmüş: "Poor Niagara" (zavallı Niagara)

Her iki tarafı da kapsayan milli park 1984 yılında UNESCO tarafından "*Dünya mirası*" listesine alınmıştır. Iguazú Şelalesi Dünyanın 7 Doğa Harikası geçici(kesin olmayan) listesindedir.

Ara Ararauna

Koati

CUMHURİYET

19 Mayıs 1919'da Atatürk'ün Samsun'a çıkıp Milli Mücadeleyi başlatmasından, 29 Ekim 1923 tarihinde de "**Türk Milletinin karakterine ve adetlerine en uygun olan idare biçimi, Cumhuriyet idaresidir.**" diyerek ilan ettiği Cumhuriyet, Türk Ulusuna bırakılmış en büyük miras ve asla vazgeçilemez bir değerdir.

Cumhuriyet; Arapça kökenli bir kelime olup halkın belli aralıklarla yapılan seçimlerle kendini yönetecek idarecileri seçmesi demektir.

Cumhuriyet rejimi vatandaşların seçme ve seçilme hakkını özgürce kullandığı rejimin adıdır. Milletimiz, Cumhuriyetle birlikte milli bir devletin, onurlu, bağımsızca düşünebilen ve eşit haklara sahip olan yurttaşları haline gelmiş ve devletin tek ve gerçek sahibi olmuştur.

Türk Uluğu Cumhuriyet'e bağlanır ve de onu yüceltip geliştirmeye muvaffak olabilirse işte o zaman demokrasinin nimetlerinden en iyi bir şekilde yararlanır ve çağdaş toplumlar içindeki o hak ettiği yerini alır. Bu nedenle Cumhuriyeti yüceltip sürdürmek her Türk'ün milli görevi olmalıdır.

Cumhuriyet bize millet olma ve de dünya milletlerinin onurlu bir üyesi olma bilincini kazandırmış yüce bir değerdir. Türkiye Cumhuriyeti laik ve demokratik yapısından taviz vermeden, çağdaş uygarlık yolunda hızla ve emin adımlarla ve kararlılıkla ilerlemektedir. Atatürk'ün de dediği gibi "**Türkiye Cumhuriyeti devleti sonsuza dek payidar kalacaktır.**" Yeter ki bizler Atatürk'ün bize bıraktığı ve en büyük eserimdir dediği bu mirası bilimsel ve akılcı yoldan ayrılmadan tam hakkıyla koruyabilelim.

Dünebakan

İNEBAHTI DENİZ SAVAŞI'NIN ARDINDAN

Venedik elçisi, Osmanlı donanmasının 1571 senesinde İnebahtı'da yenilmesinden sonra Osmanlı Devleti'nin sulha taraftar olup olmadığını ve Haçlılara tâviz verip vermeyeceğini anlamak istiyordu.

Bir mülakat esnasında Veziriazam Sokullu Mehmed Paşaya bu yenilgiyi alaylı bir şekilde anlatmaya kalkışmıştı.

Sokullu Mehmed Paşa ise ona: "İnebahtı muharebesinden sonra cesaretimizin sönmediğini görüyorsunuz. Sizin zayıflığınızla bizimki arasında fark vardır. Biz sizden Kıbrıs'ı alarak kolunuzu kestik. Siz ise donanmamızı yakarak sakalımızı tıraş etmiş oldunuz. Kesilmiş kol yerine gelmez; ama tıraş edilen sakal daha gür çıkar" diyerek tarihî bir cevapla Venedik elçisinin ağzının payını vermiştir.

KADER

Fatih Sultan Mehmet çocukluğunda biraz yaramazlık yapınca babası II. Murat Han:

- "Ne kadar yaramaz bir çocuksun senden adam olmaz." diye çıkışır.

Orada bulunan Akşemseddin, gülümseyerek şöyle der:

- Peder ne der, kader ne der.

Ziya Gökalp'in anısına;

İşte budur gönlümü eden mülhem:
Vatan ne Türkiye'dir Türklere, ne Türkistan
Vatan, büyük ve müebbet bir ülkedir: Turan

Mülhem: İçine doğmak

Turan: Orta Asya'daki eski Türk yurtları

TARİHTE BU AY - KASIM

1 KASIM	Yeni Türk Harflerinin Kabulü (1928).
10 KASIM	Ulu Önder ATATÜRK'ün Ölümü (1938).
11 KASIM	Birinci Dünya Savaşı'nın Sonu (1918).
12 KASIM	Plevne Müdafaası (1887).
12 KASIM	Düzce'de 7.2 Büyüklüğünde Deprem (1999).
13 KASIM	İtilaf Devletlerinin İstanbul'a Girişi (1918).
15 KASIM	Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin Kuruluşu (1956).
16 KASIM	Süveyş Kanalı'nın Açılışı (1869).
17 KASIM	Son Padişah Vahdettin'in Ayrılışı (1922).
20 KASIM	Ziraat Bankası'nın Kuruluşu.(1863).
24 KASIM	Bağımsız Filistin Devleti'nin Kuruluşu (1988).
24 KASIM	Öğretmenler Günü ilan edildi (1981).

RENK DEĞİSTİREN LAHANA

Nelere İhtiyacımız Var?

Asit ve baz terimleri birçoğumuzun okuldan aşına olduğu kavramlar. Aslında günlük hayatımızda kullandığımız ve temas ettiğimiz birçok madde örneğin sabun, deterjan, limon suyu, soda asidik ya da bazik özelliğe sahip. Peki, evde ve ya laboratuvarında kolayca bulabileceğiniz malzemelerle bir maddenin asit mi yoksa baz mı olduğunu belirlemek ister misiniz?

Kırmızı lahanada, su, tencere , tüp, deney tüpü veya bardak, limon , sirke, şampuan, sıvı sabun, karbonat, çamaşır deterjanı, maden suyu.

Deneyin Yapılışı

İlk olarak kırmızı lahanayı küçük parçalar halinde keselim. Üzerine su koyarak tüpü yakalım ve lahanamızı kaynatalım. Rengini bırakan lahanada suyundan her tüpe bir miktar dolduralım. Artık farklı maddelerin asitlik-bazlık derecesini yani pH değerini belirlemek için bu çözeltiyi kullanmaya başlayabiliriz.

Kırmızı lahanadan elde ettiğimiz çözeltinin rengi pH değerine bağlı olarak değişir. pH değeri yaklaşık 7 olan nötr lahanada çözeltisinin rengi mordur. pH değerinin daha düşük olması yani asitliğinin fazla olması durumunda çözeltinin rengi kırmızıya dönüşür. pH=7'den daha yüksek pH değerlerinde çözeltinin rengi mordan maviye, daha yüksek pH değerlerinde ise yeşile dönüşür.

Biz laboratuvarımızda bu etkinliği denedik çok ve eğlendik.

BİLİM İNSANLARINI TANIYALIM

John Pemberton

Atlantalı eczacı John Pemberton, baş ağrısı için bir ilaç hazırlama telaşı içindeydi. İçeriğini halen bilmediğimiz karışımı 8 yıl boyunca eczanelerde satışa sundu. Fakat sonrasında tüm zamanların en popüler içeceği marketlerde şişeler halinde yerini aldı.

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ ?

- Eğer insan gözü dijital kamera olsaydı, 576 megapiksel boyutunda olurdu.
- İnsan öldükten sonra 7 dakika sonra beyin ölümü gerçekleşir. Bu 7 dakikada o kişinin hatıraları hızlı bir şekilde gözünün önünden geçer.
- Patates , elma ve soğanın tatları aynıdır.
- Bozulmayan tek gıda baldır.
- Su aygırlarının sütü pembe renklidir.
- Soğan doğurken sakız çiğnerseniz ağlamazsınız.
- Vücudunuzda bulunan bütün mitokondriler annenize aittir.

ŞAİR PADİŞAHLAR

Osmanlı Sarayı'nda ayrı bir yeri vardı şairlerin. Padişah meclislerinde ağırlanır, himaye edilir, korunup kollanırlardı. Bu durum, şehzadelerin de şairlerle bir arada vakit geçirmesi, dolayısıyla şiire ilgi duyması, genç yaşta şiir yazmaya başlaması sonucunu doğurmuştu. Bazısı için bir hevesti şiir yazmak, bazısı içinse bir tutku.

Çoğu, tahta çıktıktan sonra da yazmayı sürdürdü. Osmanlı padişahlarının şiir yazması bir gelenek haline geldi. Aralarından bazıları öyle yetenekliydi ki, büyük şairlerin yazdıklarıyla boy ölçüşecek derecede iyi şiirler söylediler, gazeller yazdılar. Hatta bir kısmı divan düzenledi.

O padişahlara baktık ve gördük ki kimi şair doğmuş sonradan padişah olmuş, kimi doğuştan hem şair hem de padişah. İşte Osmanlı'nın şair padişahları ya da padişah şairleri...

Farsça, Arapça, Yunanca ve Slavca bilen Fatih, çocukluğundan itibaren sanatla iç içe olmuştu. Musikiyle ilgilenen padişahın çıktığı seferlerden âlim ve sanatkârlarla döndüğü rivayet edilir, himayesindeki âlim ve sanatkârlarla haftada iki kez bir araya geldiği biliniyordu. eserlerinde AVNi mahlasını kullanırdı.

IV. Murad küçük yaşlarda başlamıştı şiir yazmaya. Devlet meseleleri ile ilgili sorulara dizelerle yanıt verirdi. Bağdat'a gönderdiği Hafız Paşa kendisinden yardım istediğinde henüz on üçüneydi ve kaleme sarılıp şu dizeleri yazmıştı:

Hâfızâ Bagdâda imdâd itmege er yok mudur /

Bizden istimdâd idersün sende 'asker yok mudur.

Daha niceleri var aslında hem devlet adamı hem de şair. Bu sayımızda yalnızca ikisine yer verebildik. Onların şairliği de devletleri kadar büyüktür.

ALLAH'I BİLMENİN ADIDIR NAMAZ

Namaz; imanın gereği, kulluğun zirvesi bir ibadettir. Namaz; mü'minin hayatını düzene koyan, onu disiplin ve intizama alıştıran, her türlü günah ve haramlardan, kötülük, zulüm ve edepsizliklerden alıkoyan bir ibadettir. Namaz, mü'mine Allah'ın rızasını ve cennetini kazandırır.

Kur'ân'da, ısrarla "namaz kılınması" emredilmiş ve "namazların vakitli olarak farz kılındığı" bildirilmiştir. Namaz, dinin direği sayılmış, namaza devam etmek, dini korumak, namazı kılmamak, dini terk etmek olarak ifade edilmiştir.

Mü'min olduğu hâlde namaz kılmayan insan; Allah'a isyan içinde olduğunu, kendisine zulmettiğini, bunun vebalini eninde sonunda kendisinin çekeceğini bilmeli, servet, şehvet ve şöhretin, zevk ve sefanın, insanın sonsuz mutluluğa ulaşmasını engelleyeceğini idrak etmeli; bir gün imanını kaybedebileceğini düşünmeli ve zaman kaybetmeden namaz kılmaya başlamalıdır. Öyle ise beş vakit namazımızı kılarak imanımızı ve ahlâkımızı korumalı, kulluğun şuuruna ermeliyiz.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Washington post gazetesinin yayınladığı bir makalede, araştırmacı bilim adamları yaptıkları bir tespite göre, diyanetlerine bakılmaksızın, namaz kılanların daha iyi bir sağlığa sahip olduklarını, daha istikrarlı bir hayat sürdürdüklerini ve herhangi bir bunalım yaşamadıklarını ortaya koymuştur. Düzenli olarak ibadet yapmak ve tefekkürde bulunmak, vücudu etkileyen zararlı hormonları azaltmakta, kalp atışlarını düzenleyerek normal hale getirmektedir. Bize bu eşsiz nimeti hediye eden Allah ne yücedir.

NAMAZ KILAN YAŞLIYI SEVERİM
Ama Namaz Kılan Gence Aşığım

Namazın ruhi ve psikolojik pek çok kalıcı izleri vardır. Mümin kişi namazını huşu içerisinde eda ettiği vakit, bu durum ona düşünme ve tefekkür etmeyi kazandıracaktır. Bu ise gerginlik ve sinirsel bozukluğu tedavi etmenin en önemli yollarındandır. Aynı şekilde namaz, kızgınlık ve

öfkelenmeye karşı da bir ilaçtır. Çünkü namaz insana, yüce Allah'a karşı nasıl sakin olması gerektiğini, huşu ve huzur içinde nasıl bulunması gerektiğini öğretir. Aynı zamanda inanan kişiye sabrı ve tevazuu (alçak gönüllü olmayı) da öğretir.

Bilim adamları şu hakikati ileri sürmüşlerdir: Beş vakit namazın vakitleri, beden hareketliliği ve canlılığı için tam bir uyum ve ahenk oluşturmaktadır. Zira bu vakitler, insan hayatını ve fizyolojik hareketlerini düzenler nitelikte olup, namaz sayesinde insan bu vakitlerde bir rahatlık ve bir canlılık hissi duymaktadır.

1 AYET 1 HADİS

"Sana vahyedilen kitabı oku ve namazı kıl. Şüphesiz ki namaz hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak elbette en büyük ibadettir. Allah yaptıklarınızı bilir."

"Namaz mü'minin miracıdır"

VOLEYBOL

Voleybol; futbol topundan yapı olarak daha küçük olan kendine has bir top ile iki grup arasında, saha ortasına iki direk yardımı ile gerilmiş file üzerinden el yordamı ile karşı tarafa geçirilmesi ile karşılıklı oynanan bir oyundur.

Voleybol ilk olarak 19. yy da Amerika da kapalı alan sporu olarak oynanmış bir oyundur. Amatörce şahıslar arasında oynandığı dönemde bulucusunun verdiği isim "Mintonette" idi. Daha sonra oynanarak, oyunun belli kitlelerce oynanmaya başlandıktan sonra Dr. Mintonette toplandığı bir kongrede oyunun adını Voleybol olarak değiştirmiştir. Volley kelimesinin İngilizcede ileri-geri anlamını taşıması nedeni ile esinlenilerek türetilmiştir. Ülkemiz ise voleybol ile 1919 yılında Türkiyeye gelen Amerikalı gemicilerin takımlar arası yaptığı maçlar vasıtası ile tanıştı. Voleybolun ülkemizde oynanmaya başlamasından kısa bir süre sonra ilk defa okul

sporlu olarak okullarda oynanmaya başlanan bir spor dalı halini aldı. 1948 yılına doğru Türkiye çapında oynanmaya başlanan voleybol artık ülkemizde birincilik adına oynamaya başlandı. 1964 yılında da Olimpiyat spor oyunları arasında yerini aldı.

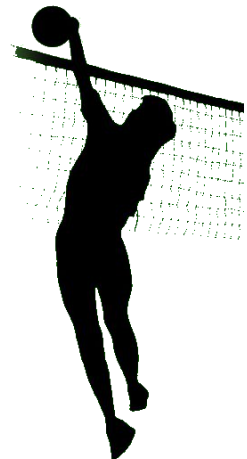
Voleybol takımı, 18m x 9m dikdörtgen saha içinde, 6 kişilik iki takım ile karşılıklı oynanır. Sahanın tam ortasından iki direk yardımı ile gerilmiş bir file bulunmaktadır. Erkek takımlarında file yüksekliği 2,43m iken bayan takımlarında file yüksekliği 2,24m olarak ayarlanmaktadır. File yerden bir metre yükseklikte ve 9,5 m genişliğinde ayarlanmaktadır. Her iki takım tarafında da servis atışı için 3m genişliğinde bir koridor bulunmaktadır. Voleybol topu ise, deri ile kaplanmış çevresi 65 cm civarında ağırlığı ise 220 ile 250 gram arasında değişmektedir. Amatörce çeşitli sahalarda oynanabilen voleybol, resmi müsabakalarda ise tahta veya sentetik bir

malzeme ile kaplı olan sahalarda oynanmaktadır.

Voleybolda takımın hedefi, topu file üzerinden karşı tarafa geçirerek şartlar dahilinde yere değmesini sağlamaktır. Top oyuna servis için ayrılan özel kısımdan atılan hamle ile oyun başlatılır. Servisin şartları arasında topa tek ele vurmak ve file üzerinden hiç değdirmeden karşı tarafa tek severde geçirebilme şartı aranmaktadır. Voleybolda en ilindik servis atışları arasında Flooting ve Japon servisi bulunmaktadır. Bunların özelliği ise çok sert olmamakla birlikte havada ani yön değiştirerek beklenen süreden önce yere düşerek sayı yapması sağlanan servis atışlarıdır.

Oyun içinde bir topa bir oyuncu, en fazla üç kez vurabilir ve iki kez arka arkaya vuramaz. Oyuncular saha içindeki yerlerini her servis değişiminde yerlerini saat yönünde değiştirirler.

Günümüzde Voleybol futboldan sonra popülerlik ve oynanma yüzdesine göre ikinci sırada; yeterli zaman ve düz bir arazi üzerinde ilk akla gelen oyunlar arasında yer almaktadır.

TEBESSÜM

Tebessüm paylaşmaktır.

Sevinci paylaşmak; gözlerin nurunda hayat bulan tertemiz bir yüreğin içten gülümseyişini..

Mutluluğu paylaşmak; hayatın bayram şekeri tadında saf ve çocuksu yanını..

Huzuru paylaşmak; zamanın bahar ikliminde asude bir anını..

Umudu paylaşmak; ufku aydınlatan her güneşin yeni güne sıcak bir başlangıç olduğunu..

Tebessüm acıyı paylaşmaktır; kederli gönüllere bir damla reha merhemi olmaktır.

Mahzun ruhlara manevi bir teselli, nemli bakışlara neşe kaynağı olmaktır.

Selamlaşmaktır tebessüm; vefanın günebakan şulesinden süzülen müşfik nazarıdır..

Tebessüm muhabbettir; demli bir semaver çayının dostluk kıvamında buram buram yükselen mis kokusudur tebessüm.

Sevginin bereketidir tebessüm.

Paylaşıldıkça çoğalan dostluğun, kardeşliğin öz payesidir.

Tebessüm yetimin yüzünde açan bir çiçektir.

Cennet kokulu, münevver ve müzeyyen bir çiçek..

Tebessüm ikramdır; bengisu pınarından yanmış yüreklere sunulmuş bir hayat iksiridir.

Resul-i Zîşan Efendimiz'in (SAV) ifadesiyle tebessüm sadakadır.

İsmet rotasında bir ruhun sadakat üzere teslim olmasıdır.

Tebessüm esenliktir. Bahar rüzgarlarıyla yayılan,

yüzlere nakşolan papatya motifidir..

Bir kıymettir tebessüm; zamana mana katan tarifsiz değer,

mekânı tezyin eden eşsiz şaheserdir.

Tebessüm tevazudur; nefsin benliğinde yok edip kibri, ulviyet yolunda kamil olmaktır.

Tebessüm nezakettir.. Erdemin letafetinden yayılan zarafet parıltısıdır. Tebessüm nimettir kişiye.

Nasipten varsıl olana şükür vesilesidir.

Tebessüm güzel görmek, güzel duymak, güzel yaşamaktır.

Yüzünüzden tebessümler eksik olmasın...

Ömer AYDIN

HİPERTANSİYON

Hipertansiyon Nedir?

Damarın içindeki kanın damar duvarına yaptığı yüksek basınca hipertansiyon denir. Uzun dönemde kanın damar duvarlarındaki etkisi damarın iç yüzeyinde hasara yol açar. Yüksek tansiyon nedeniyle organları besleyen damarlarda tıkanma, genişleme veya yırtılma meydana gelebilir. Hipertansiyon organlara giden kan akışını bozarak organ yetmezliklerine neden olabilir.

Hipertansiyon Belirtileri

“Sessiz düşman” terimi hipertansiyon için sıklıkla kullanılan bir terim. Nedeni ise hipertansiyonun yıllarca hiç belirti vermeden böbrek, beyin, kalp ve damar sistemine hasar verebilme olasılığıdır. Bu nedenle belli aralıklarla kan basıncınızı ölçtürmeniz gerekir. En belirgin hipertansiyon belirtileri arasında aşırı yüksek kan basıncına bağlı olarak baş ağrısı, baş dönmesi, nefes darlığı, çarpıntı, ağrı, görmede bozukluk oluşabilir.

Ayrıca hipertansiyon belirtileri arasında; halsizlik, yorgunluk, burun kanaması, kulaklarda çınlama, yürüme ve merdiven çıkmada zorlanma, bazen çok sık idrara çıkma, gece uykudan uyanıp idrar yapma, bacaklarda şişlik olabilir.

Hipertansiyon belirtilerinden biri ya da birkaçı hissedildiğinde mutlaka bir doktora başvurulmalıdır.

Hipertansiyon Tedavisi

Hipertansiyon tedavisinin temelinde yaşam tarzı değişiklikleri yatar. Aynı zamanda hipertansiyon tedavisinin önemli bir bölümünü ilaç tedavisi oluşturur. Tedavi sırasında yaşam tarzı değişiklikleri, düzenli egzersiz, kilo kontrolü, çok önemlidir

Tansiyon İlaçları ile İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar!

Sarımsak ve limonun tansiyonu düşürmeye ya da yükseltmeye etkisi yoktur. Hipertansiyon tedavisinde sarımsak ve limonun yeri yoktur. Hipertansiyon hastaları sadece ilaçlarını düzenli olarak kullanmalı ve sağlıklı beslenme kuralları içinde bu besinleri tüketmelidir.

Hipertansiyon ilaçları bağımlılığa neden olmaz. Hipertansiyon tedavisi süreklilik gerektirir.

Halk arasında tansiyon ilaçlarının böbrek ve karaciğeri olumsuz yönde etkilediğine dair yanlış bir inanış vardır. Tam tersine tansiyon ilaçlarının bu organlara olumsuz etkisi yok denecek kadar azdır. Ayrıca böbrek ve birçok organ, yüksek kan basıncı ilaç ile tedavi edilmediğinde çok zarar görebilir.

DÜĞMELER

Neden Erkek Kıyafetlerinde Sağda, Kadın Kıyafetlerinde Soldadır?

Erkek kıyafetlerinde düğmeler sağ taraftadır. İnsanların büyük çoğunluğunun kullandığı el sağ eli olduğundan düğmenin yeri bu şekilde tercih edilmiştir. Sağ elini kullanan biri için düğmenin sağ tarafta olması giysinin daha kolay kullanılmasını sağlar.

Kadın kıyafetlerinde düğmenin sol tarafta olmasının nedeni; ne bayanların en çok kullandığı elinin sol eli olması, ne de sol taraftan düğmeli elbiseleri daha kolay giyip çıkarabilmeleri.

Bu konu hakkında ufak bir araştırma yaptığımızda bu uygu-

lamanın karşımıza 20. Yüzyıl öncesinde çıkmaya başladığı görülecektir. O dönemlerde özellikle zengin soylu aileler mutlaka evlerinde hizmetçi bulundurdularından hizmetçilerin kıyafetleri giydirmeye görevleri de vardı.

Sanırım bu bilgiden sonra yavaş yavaş aklınıza sorunun cevabı gelmeye başlamıştır. Tahmin ettiğiniz gibi kadınlar hizmetçiler tarafından giydirildikleri için düğmelerin hizmetçilerin sağ tarafında; giyen kişinin ise sol tarafında olacak şekilde tasarlandığı anlaşılmaktadır.

Dönemin şartlarına göre düğmeler, günümüze kıyasla hem daha kolay kırılabilen hem de yabana atılamayacak kadar pahalı olan aksesuarlardı. Bundan dolayı hizmetçilerin daha kolay düğmeleyebilmelerini sağlamak için kadınların kıyafetlerinde düğmeler sol tarafta bulunmaktaydı. Günümüzde hala kadın giyiminde düğmeler sol tarafta kullanılarak bu gelenek artık bir kural olarak devam ettirilmektedir.

Nasıl Giyinmeli ?

Uzun Boylu Şişmanlar

Seçecekleri modelde fazla ayrıntı olmamalıdır.

Uzun Boylu Zayıflar

Ağır, kalın, tüylü, havlu tipi, enine çizgili, kareli ya da iki desenli açık renk, parlak kumaşlar seçilmelidir.

Kısa Boylu Şişmanlar

Boyuna kesimli yakalar (U yaka, V yaka) kullanılmalıdır.

Kısa Boylu Zayıflar

Kalın dokunuşlu, ince uzun çizgili, küçük desenli, açık renk kumaşlar seçilmelidir.

MUTFAKTA DOĞRU BİLDİĞİMİZ YANLIŞLAR

Daha hızlı haşlansın diye makarna suyuna önceden tuz ekliyorsanız eğer bu işlem beklentinizin tam tersine neden olur. Çünkü suyun içine eklenen tuz suyun kaynama süresini arttıracaktır. Tuzu makarnanız haşlandıktan sonra eklemeniz gerekiyor.

Hazır makarna demişken hemen hemen hepimizin yaptığı en büyük yanlışlardan biri de makarnayı haşladıktan sonra soğuk suyun altına tutmak. Bu durum makarnanızın hem kıvamının bozulmasına hem de vitamin ve minerallerinin yok olmasına neden olacaktır. Bu yüzden ılık suda süzme işlemi yapılmalıdır.

Mutfak kazalarında büyük pay ellerimize düşmektedir. Özellikle de yanma olaylarında. Bu gibi durumlarda ilk iş yanan bölgeyi buzlu suyla buluşturmak olmaktadır doğal olarak. Ancak bu durum yanık bölgenin farklı hasarına neden olabilir. Bu yüzden buzlu su yerine musluk suyu tercih edilmelidir.

PÜFF NOKTA

Kızartma kokularının bütün eve yayılmaması için kızartma yağına bir iki dal maydanoz atın.

İYİ BİR AŞÇI

- Baharat kullanımı konusunda hiç bir zaman elini korkak alıştırılmaz.
- Güzel bir kek yapacağı zaman bütün malzemeleri oda sıcaklığında bir süre bekletir.
- Eti yumuşatmaya ihtiyaç duyduğunda 2 çay kaşığı kabartma tozu kullanması gerektiğini bilir.

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ ?

- Soğanların ağlatma etkisinden kendinizi korumak için kesmeye başlamadan önce kesme tahtasına limon suyu sürün.
- Salata yapraklarını durulamak ve onları kâğıt peçeteler arasında saklamak ömrünü iki katına çıkartacaktır.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN ÖNEMİ

3 yaşına kadar bir çocuğun beyni bir yetişkinden 2,5 kat fazla çalışır, 6 yaşına kadar bir profesörden 2 kat hızlıdır. Yapılan tüm uluslararası araştırmalar ve uygulanan testler göstermektedir ki 0-6 yaş grubunda, gelişim düzeyinde okul öncesi eğitimi almış çocukların, akademik programlarda eğitim almış olanlara göre 1. sınıf başarı düzeyleri daha yüksektir ve okuma yazmaya daha hızlı geçmektedirler.

12 yaşında IQ değerleri 5 puan daha yüksektir, 15 yaşında yetenek sınavlarında % 90 -100 arası başarı sağlarlar. % 65'i liseyi, % 45'i üniversiteyi sorunsuz kazanır ve bitirir. Yetişkin olduklarında dış dünyayla kolay ve sağlıklı iletişim kuran, sosyal insanlar olurlar. Okul öncesi eğitim kurumları; toplumun temel yapısını oluşturan

- * Saygı,sevgi,
- * Paylaşma, iş bölümü,
- * Sorumluluk

* Sosyal çevre oluşturma açısından çocuğu geleceğe hazırlayan en güvenli ortamdır. Bilindiği gibi, 3 ile 6 yaş arası çocukta pek çok gelişimsel değişimin yaşandığı yıllardır. Normal gelişim gösteren bir çocuk, 6 yaş civarında pek çok motor becerileri kazanmış,

çeşitli fiziksel becerilerini kullanmaya başlamıştır.

Okul Öncesi Eğitim Neden Gereklidir

* Çocukta zeka gelişiminin %70 lik kısmı 7 yaşına kadar tamamlanır ve öğrenme becerisi bu yaşta gelişir.
* Bu dönemdeki sapma ve olumsuzluklar çocuğun bütün yaşamını olumsuz yönde etkiler.
* Dilini doğru, yanlışsız ve güzel

konuşma özelliğini bu yaşta öğrenir. Toplum, çevreyi, evreni ve insan davranışlarını tanımaya başlar. Türkiye genelinde ortalama okul öncesi okullaşma oranı %15 tir. Bu son derece çarpıcı bir orandır. Diğer Ülkelerle karşılaştırıldığında zaman zaman daha net olarak anlaşılmaktadır.

Avrupadaki bir çok ülkede bu oran %100'dür.

Okul öncesi eğitiminin desteklenmesi için sonuç olarak şunları söyleyebiliriz:

Aile ve eğitimci işbirliği ile gerçekleşen okul öncesi eğitim; çocuğun daha yaratıcı, ileriye görebilen, yeni ürünler yaratabilen ve çevresini kendi amaçları için yönlendirebilen özerk bir birey olarak yetişmesine katkı sağlayacaktır.

Sonuç olarak;

Okul öncesi eğitim önemli ve her çocuk için gereklidir!

ÖZEL EĞİTİM

Çocuklar kendisine verilen bazı yeteneklerle doğarlar. Bunlar: bilişsel, duyuşsal ve fiziksel yeteneklerdir. Her yetenek belirli dönemlerde gelişir ve çocuğun bu dönemlerdeki gelişim görevlerini yerine getirmesi beklenir. Çocukluk, erken çocukluk, ergenlik vs dönemlerinde birey için gelişim görevleri vardır. Örneğin 12 ve 13. aylar aralığında ilk anlamlı kelimeleri söylemesi, 12 ile 18 ay aralığında yürümesi beklenir. Bireysel farklılıklardan dolayı çocuklar arasında bu zaman aralığı değişebilir. Erken veya bir miktar geç görülebilir bu davranışlar. Eğer çocuk gelişim dönemlerinde kendisinden beklenen görevleri beklenen zaman diliminde yerine getiremiyorsa özel eğitim alması gerekir.

Özel Eğitim Nedir Ve Neden Önemlidir?

Özel eğitim birey için sağlıklı bir gelişim süreci demektir. Çocuğa gelişim görevlerini yerine getirmesine bireysel veya grup çalışması yöntemiyle yardımcı olmaktır. Özel eğitim; alanında eğitim almış uzmanlar eliyle bireyin temel yeterliliklerine, öz bakım ve becerilerine destek olmak maksadı ile hazırlanmış program çerçevesinde yürütülen bir eğitim faaliyetidir. Anayasamızın da bir gereği olan eğitim hakkı ve fırsat eşitliği çerçevesinde özel olarak tanzim edilmiş dersliklerde, ev ortamında veya hastanede verilmektedir. Bireyin engeli eğitim almasının önünde bir engel değildir.

Özel eğitimde öğrencilerin bireysel gelişim süreci

takip edilir. Her öğrencinin ihtiyacına göre ayrı bir eğitim plan uygulanır. Öğrencinin gelişim durumu takip edilerek programa yön verilir. Eğitim ne kadar erken çağlarda başlarsa o kadar faydalı olur ve verim alınır.

Özel eğitim sadece engelli bireylere değil, üstün zekâlı bireylere de verilebilir. Dahi diyebileceğimiz nitelikte özel yetenek sahibi öğrencilerin seviyesine uygun bir hızda ve nitelikte eğitim almaları sağlanmaktadır. Bu amaçla Bilim Sanat Merkezleri açılmıştır. Üstün yetenekli öğrenciler sınavla bu kurumlara alınır ve özel olarak yetiştirilir. Ailelerin çocuklarındaki bu yetenekleri zaman kaybetmeden keşfedip çocuğu bu kurumlara kazandırmaları gerekmektedir.

YKS

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI SINAV SİSTEMİ İLE İLGİLİ SIKÇA SORULAN SORULAR VE CEVAPLARI

1. Yeni sistem ile önceki sistem arasındaki farklılıklar nelerdir?

A) Sınavın uygulanışı bakımından

Sınavın Uygulanması	Önceki Sistem	Yeni Sistem
Aylar	Mart-Haziran	Haziran
Hafta sonu	3	1
Gün	5	2
Oturum	6	3
Puan Türü	18	5
Baraj Puan	150/180	150/180

B) Sınavın içeriği ve soru sayısı bakımından

	Birinci Oturum	İkinci Oturum
Önceki Sistem	-Türkçe -Temel Matematik -Fen Bilimleri -Sosyal Bilimler (Toplam Soru Sayısı: 160)	Türk Dili ve Edebiyatı-Sosyal Bilimler-1 - Matematik -Fen Bilimleri (Fizik, Kimya, Biyoloji) -Sosyal Bilimler-2 (Tarih-2, Coğrafya-2, Felsefe Grubu, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) (Toplam Soru Sayısı: 340)
	Yabancı Dil Oturumu (Toplam Soru Sayısı: 80)	Yabancı Dil Oturumu (Toplam Soru Sayısı: 80)
Yeni Sistem	Birinci Oturum (TYT) -Türkçe -Tarih-Coğrafya-Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-Felsefe (Toplam Soru Sayısı: 60) -Temel Matematik-Biyoloji-Fizik-Kimya (Toplam Soru Sayısı: 60) TYT Toplam Soru Sayısı(120) *Bütün adayların TYT'ye girmesi zorunludur.	İkinci Oturum -Türk Dili ve Edebiyatı- Sosyal Bilimler-1 (Tarih-1, Coğrafya-1) -Matematik -Sosyal Bilimler-2 (Tarih-2, Coğrafya-2, Felsefe Grubu, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) -Fen Bilimleri (Fizik, Kimya, Biyoloji) (Toplam Soru Sayısı: 160)
	Yabancı Dil Oturumu (Toplam Soru Sayısı: 80)	Yabancı Dil Oturumu (Toplam Soru Sayısı: 80)

1. Temel Yeterlilik ne demektir?

Temel Yeterlilik, adayların sözel ve sayısal alanlarda sahip olmaları beklenen bilgi, beceri ve yetkinlikleri kapsar.

2. Temel Yeterlilik Testi (TYT) hangi alanlardan soruları içerecektir?

Temel Yeterlilik Sınavı'nda, Türkçe testindeki 40 soruya ek olarak 20 sosyal bilimler

YGS'de 6 puan türü vardı (YGS-1, YGS-2, YGS-3, YGS-4, YGS-5, YGS-6). TYT'de ise her adayın sadece bir puanı hesaplanacaktır. Bu puan, Temel Yeterlilik Testi Puanı (TYT-Puanı)'dır.

4. TYT sorularının içeriği ve dayandığı müfredatta değişiklik var mıdır?

Hayır. Adayların tabii olacağı müfredat, MEB'in ortak müfredatından seçilecektir.

5. Meslek Yüksekokullarında bir program tercih edebilmek için gerekli şart ve gerekli baraj puanı nedir?

Adayların TYT puanınının 150 ve üzeri olması gerekir.

(coğrafya, din kültürü ve ahlak bilgisi, felsefe ve tarih) sorusu daha eklendi. Matematik testindeki 40 soruya ek olarak da 20 fen bilimleri sorusu (biyoloji, fizik ve kimya) olmak üzere TYT'de toplam 120 sorunun yer alması kararlaştırıldı.

3. TYT ile YGS puan türleri karşılaştırıldığında nasıl bir farklılık görülmektedir?**6. Lisans programlarını tercih edebilmek için gerekli baraj puanı nedir?**

TYT'den en az 150 puan almak koşuluyla, adayın TYT puanı ile sınavın ikinci oturumundaki testlerden alacağı puanla birlikte hesaplanacak olan Sözel, Sayısal, Eşit Ağırlık ve Dil puanınının en az birinin 180 puan olması gerekmektedir. Adaylar, 180 ve üzerinde puan aldıklarında, ilgili puan türünde öğrenci kabul eden lisans programlarından tercih yapabilecektir.

7. Adaylar ikinci oturumdaki testlerden hangilerini cevaplandırabilir?

Aday, yerleşmeyi hedeflediği programın puan türünü dikkate alarak, ilgili testlerdeki soruları cevaplandırabilir.

Aday, yerleşmeyi hedeflediği programın puan türünü dikkate alarak;	TESTLER			
	Türk Dili ve Edebiyatı Sosyal Bilimler-1	Sosyal Bilimler-2	Matematik	Fen Bilimleri
Sözel Puan için	✓	✓		
Sayısal Puan için			✓	✓
Eşit Ağırlık Puanı için	✓		✓	
Sözel + Eşit Ağırlık Puanı için	✓	✓	✓	
Sayısal + Eşit Ağırlık Puanı için	✓		✓	✓
Sözel + Sayısal + Eşit Ağırlık Puanı için	✓	✓	✓	✓

8. İkinci oturumda yer alan testlerin içeriği nedir?

Bu oturumda lise müfredatı esas alınacaktır.

İkinci Oturumdaki Testlerin İçeriği ve Soru Sayıları

TESTLER	Soru Sayısı
Türk Dili ve Edebiyat 1- Sosyal Bilimler-1	
Türk Dili ve Edebiyatı	24
Sosyal Bilimler-1	
Tarih -1	10
Coğrafya-1	6
Toplam	40
Matematik	40
Sosyal Bilimler-2	
Tarih-2	11
Coğrafya-2	11
Felsefe Grubu (Felsefe, Mantık, Psikoloji, Sosyoloji)	12
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	6
Toplam	40
Fen Bilimleri	
Fizik	14
Kimya	13
Biyoloji	13
Toplam	40
Yabancı Dil	40

9. Tıp, Hukuk, Mühendislik, Mimarlık, Öğretmenlik Programlarına yerleştirme için başarı sıralaması şartı devam edecek midir?

Evet. Bu programlarda başarı sıralaması şartı devam edecektir.

10. Yükseköğretim Kurumları Sınavı ne zaman yapılacaktır?

Yükseköğretim Kurumları Sınavının tarihi MEB'in eğitim-öğretim takviminde okulların kapanış tarihi dikkate alınarak belirlenmiştir. Sınav, 23-24 Haziran 2018 tarihlerinde yapılacaktır.

11. Yükseköğretim Kurumları Sınavı oturumlarında soru sayıları ve süreler ne şekilde olacaktır?

Birinci Oturumda yapılacak Temel Yeterlilik Testi (TYT)'nde; 40 Türkçe, 5 Tarih, 5 Coğrafya, 5 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 5 Felsefe, 40 Temel Matematik, 6 Biyoloji, 7 Kimya, 7 Fizik olmak üzere toplam 120 soru sorulacaktır. Temel Yeterlilik Testi (TYT)'nin süresi 135 dakikadır.

12. Yükseköğretim Kurumları Sınavı oturumlarında kaç kitapçık verilecektir?

Yükseköğretim Kurumları Sınavında birinci oturumda (TYT) bir, ikinci oturumda bir olmak üzere toplam iki kitapçık verilecektir. Bu uygulama, adaylara zamanı kullanma ve planlama hususunda imkan ve avantaj sağlayan bir durumdur.

13. Yükseköğretim Kurumları Sınavı saat kaçta başlayacaktır?

Yükseköğretim Kurumları Sınavı saatleri ÖSYM tarafından belirlenecek, Başvuru Kılavuzu'nda ve ÖSYM'nin web sayfasında ilan edilecektir.

14. Yükseköğretim Kurumları Sınavı'nın oturumları arasında ne kadar süre ile ara verilecektir?

Yükseköğretim Kurumları Sınavı oturum saatleri arasındaki aralar, ÖSYM tarafından

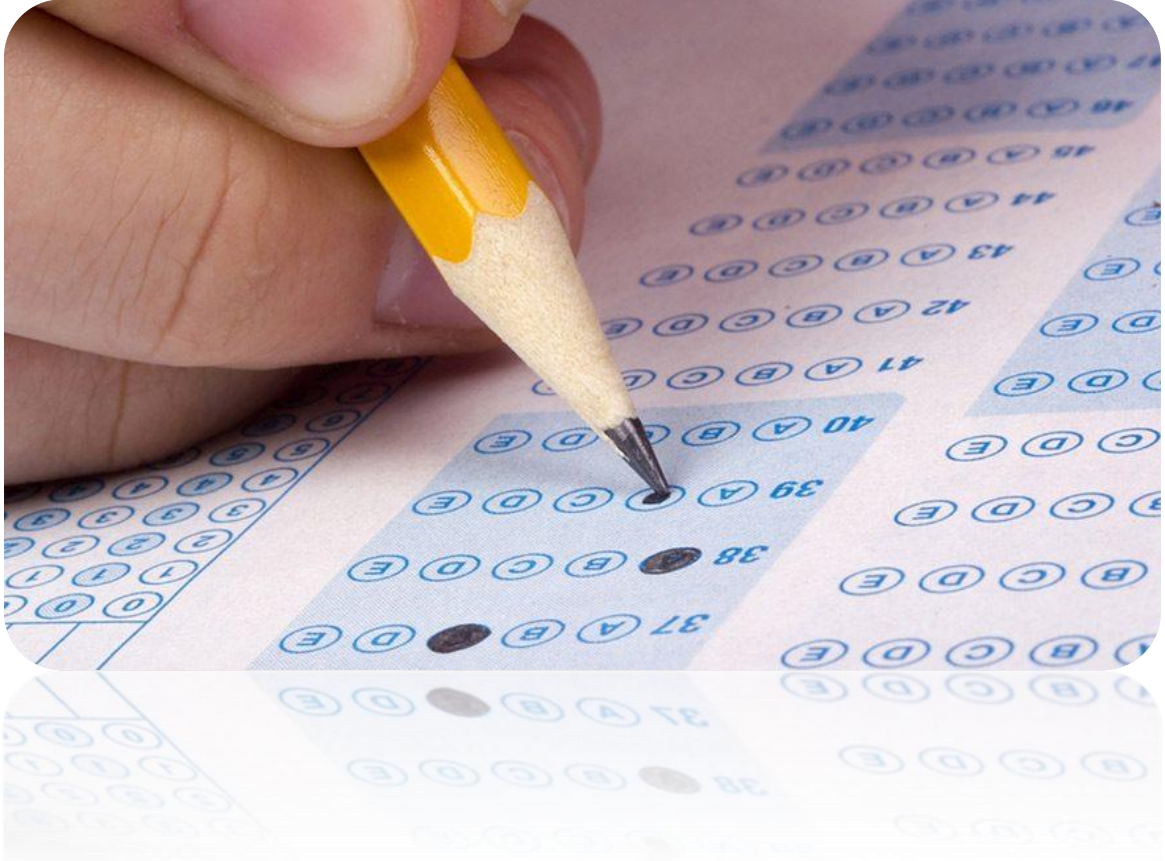
belirlenecek, Başvuru Kılavuzu'nda ve ÖSYM'nin web sayfasında ilan edilecektir. Bununla birlikte bu süre iki saatten az olmayacaktır.

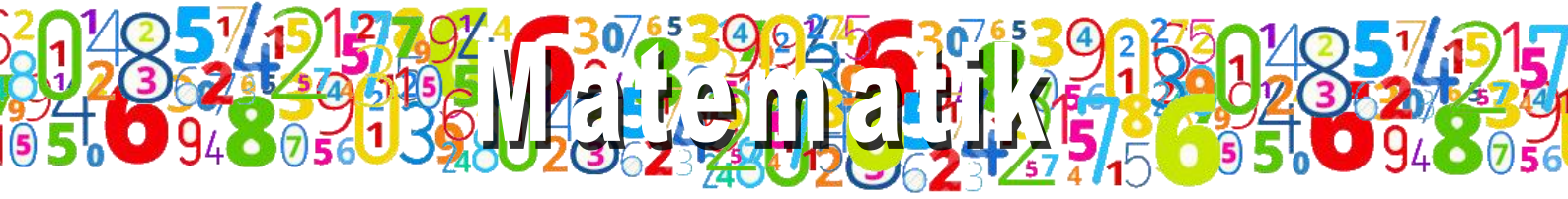
15. TYT Puanı İkinci Yıl İçin de Geçerli Olacak mı?

TYT puanında elde edilen 200 ve üzeri puanın ikinci yılda da kullanılabilmesi için adayların, sınava girenler içindeki başarı sırası, referans olarak, aldıkları puanı takip eden yıldaki bu başarı sıralamasının karşılığına gelen puana dönüştürülecek. Farklı yıllarda sınava giren adaylar için hak kaybının önüne geçilerek, adil bir puanlama yapılmış olacak.

16. TYT'ye yönelik örnek sorular yayınlanacak mıdır?

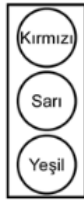
Evet. ÖSYM tarafından en yakın zamanda TYT örnek soru ve cevapları yayınlanacaktır.

1 ve 2. Soruları aşağıdaki bilgilere göre birbirinden bağımsız olarak cevaplayınız.

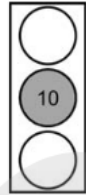
Aşağıda, bir trafik ışık sistemi gösterilmiştir. Bu sistem çalıştırıldığında önce en üstte bulunan kırmızı ışık 45 saniye, daha sonra sarı ışık 15 saniye ve ardından en altta bulunan yeşil ışık 75 saniye süresince yanıyor. Yeşil ışıktan sonra sarı ışık tekrar 15 saniye yanıyor ve sistem bir döngüsünü tamamlıyor. Bu sistem, döngüler arasında zaman kaybı yaşanmadan çalışmaya devam ediyor.

Bu sistemde, yanan lambaların üzerinde kaç saniye sonra söneceği yazmaktadır.

Örnek:

Yandaki şekle göre, sistemde sarı ışık yanmaktadır ve sarı ışığın sönmeye 10 saniyelik bir süre vardır.

1) Bu sistemde sarı ışık yanıyorsa sistemin çalışmaya başlamasından itibaren geçen süre aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- a) 140 saniye   b) 200 saniye   c) 250 saniye
d) 290 saniye   e) 350 saniye

2) Yukarıdaki görünüm ikinci döngü içinde olduğuna göre, sistem kaç saniye önce çalışmaya başlamıştır?

- a) 145   b) 150   c) 160   d) 165   e) 180

Cevaplar bir sonraki sayıda...

3. ve 4. Soruları aşağıdaki bilgilere göre birbirinden bağımsız olarak cevaplayınız.

İstanbul'da yerel saat, New York'a göre 7 saat ileridir. Örneğin, İstanbul'da çarşamba günü saat 13.00'ü gösterirken New York'ta çarşamba günü saat 06.00'ü gösterir. İstanbul'dan salı günü Türkiye saati ile 18.00'de havalanan bir uçak, 12 saatlik uçuş sonrasında New York'a inmiştir.

3) Buna göre, uçak New York saati ile hangi gün ve saatte iner?

- a) Salı – 18.00
b) Salı – 23.00
c) Çarşamba – 06.00
d) Çarşamba – 13.00
e) Çarşamba – 18.00

New York'tan cuma günü New York saati ile 11.30'da havalanan bir uçak, 13 saatlik uçuş sonrasında İstanbul'a inmiştir.

4) Buna göre, uçak Türkiye saati ile hangi gün ve saatte iner?

- a) Cuma – 17.30
b) Cuma – 20.30
c) Cuma – 22.30
d) Cumartesi – 00.30
e) Cumartesi – 07.30

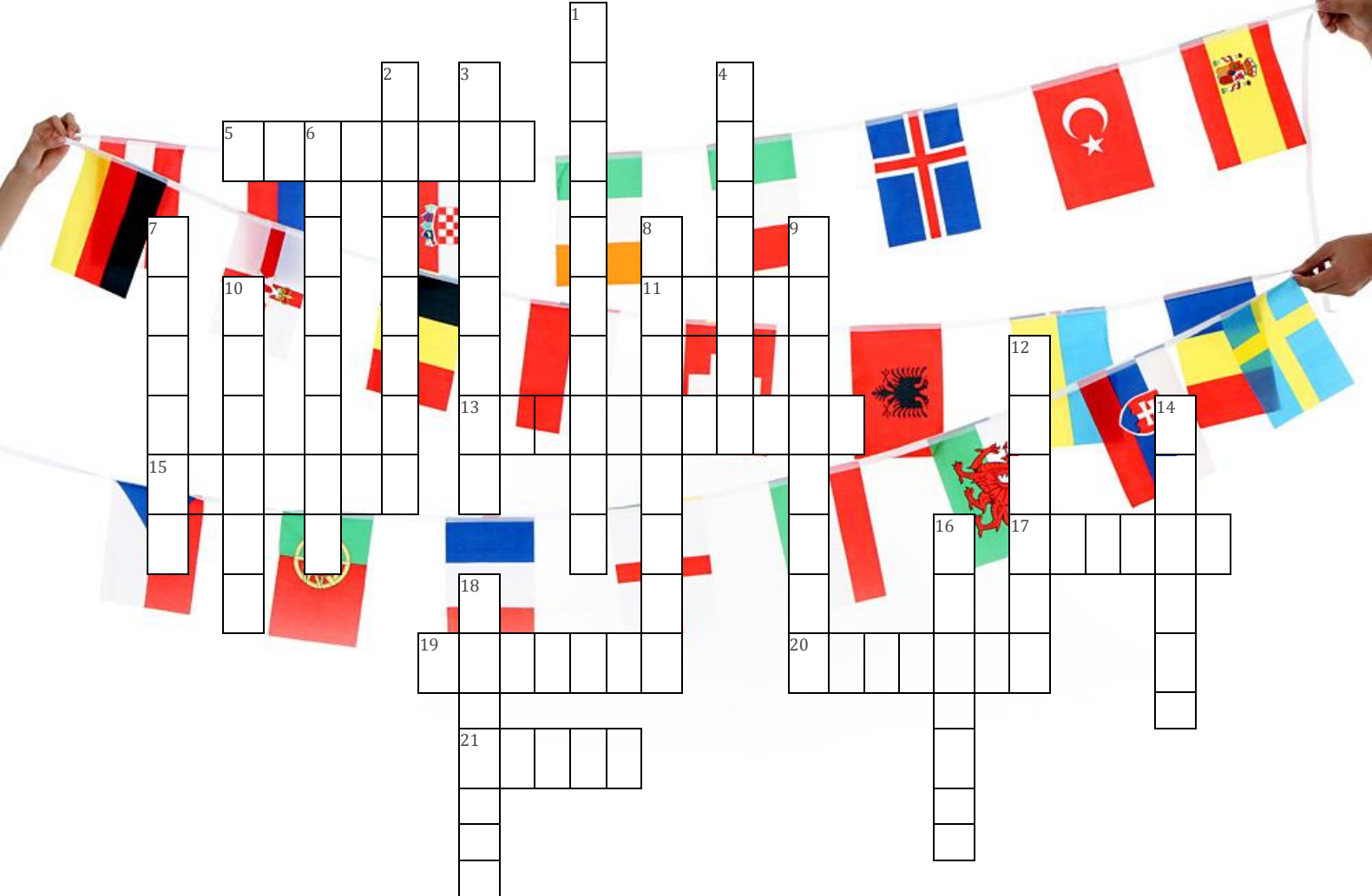
Aşağıdaki sayı tablosu belirli bir mantığa göre oluşturulmuştur. Buna göre soru işareti ile gösterilen yere gelmesi gereken sayıyı bulabilir misiniz ?

1	5	6	7
2	8	19	32
3	13	40	91
4	20	73	?

COUNTRIES and NATIONALITIES

-Complete the crossword below.

Across

5. Your friends Adam, Bilal, Oana are ...
 11. People speak Chinese in ...
 13. Messi is ...
 15. The UK is England, Scotland, Wales and Northern ...
 17. People from India are ...
 19. People from Turkey are ...
 20. II. Elizabeth speaks ...
 21. A person from Switzerland is ...

Down

1. Cristiano Ronaldo speaks ...
 2. Scottish people are from ...
 3. People from Canada are ...
 4. Laura Pausini is ...
 6. A person from Romania is ...
 7. Rio is the capital city of ...
 8. People from Scotland are ...
 9. A person from Tokyo is ...
 10. People speak Greek in ...
 12. People from Poland are ...
 14. The Eiffel Tower is in...
 16. People from the UK are ...
 18. People from Moscow are ...

